

Rosszkedvünk tele

A fehér se fehér, szürkére ázott. A fekete se fekete, szürkére száradt. Ami színes: túlrejt, szinte rothad. A pasztell, ahogy kiteljesedésre, ragyogásra igyekszik: még alig látszik. Kontúrjait folyamatosan elmaszatolják, zsenge formakezdeményeit sorra pacává pancsolják.

Mintha ragasztó tapasztaná a nyelvünket, oly nehéz beszélni. Mintha páncélkesztyű szorítaná az ujjainkat, kínlódás az írás is.

Valamit *csinálni* kéne. Nem művek *helyett*, hanem a művek *mellett*.

De *mit?*

Forradalmat? „Puszták népe” a „plázák népe” ellen? Magyarországért a magyartalanítók országglásakor? Vért ontani, amikor éppen kóros vérszegénységben szenvedünk?

Lehet-e, szabad-e erőszakot hirdetni az erőre-szakosodottakkal szemben? S éppen az „Írást tudóknak” kéne ezt tenni? Kisbicskával neki a falnak (és a fal-védőknek)?

Hát akkor fecsegni-fecserészni tovább? A felháborodásunkban jogosan tupírozott vádjainkat, érveinket mint kopogó borsószemeket a falra (és a fal-védők sisakos fejére) hányni?

Vagy csupán írni, írni mániákusan, a jelenből a jövőnek, miközben lassanként elfogy körülöttünk a levegő, és a még fizetőképes túlélő oxigénpalackra szorulva vegetál?

...A természetes lélegzetvétel egyre nehezebb. Valami bénul bennünk. Egyesek a vastüdővel is kiegyeznének: helyettük működik. Csak semmi *ön-erő!* A kéz, a láb: elég ha gombot, pedált nyomogat. Szív: elég ha pumpál, motorikusan. Agy: elég, ha csak szoktatva van, irányított jelzés által, mint Pavlov kuttyája.

Félek, *ma* ilyen az én hazám. *Középen lyukadt ki*, mint az 56-os zászló, amelynek golyó perzselte közepén még mindig át-átfúj a dermesztő november negyedikéi szél. Ezt az elvékonyodott, lyuggatott nemzetet a *pereme* tartja össze, körbe-körbe, a beszegetlen szélek! A leszakításra szántak a stabilnak hitt, de foszladozó maradékot.

S ez a maradék nem csak egyszerűen fáradt. A fáradtságot ki lehet heverni. Ki lehet aludni. A *fásultság* veszélyesebb. Előbb-utóbb *megkövülés* lesz belőle. S a kőből utoljára Mózes fakasztott éltető vizet, s ő is Isten ritka kegyelméből.

A fásultságot izgágasággal nem űzhetjük el. A pizkálgatás, idegesítés sem villanyoz fel, sőt, az elzárkózásra nyújt menlevelet.

„Hétfégi bulinkat, mindennapi sörünket, ünnepi hiteleinket add meg nekünk ma” – kórusban zeng a szerencsétlenek imapótléka, s egyelőre ezt, de *csakis ezt*,

meghallgatja az anyag bitorló fejedelme és az ő helytartója. Ideig-óráig; kényekedvére.

...Nem. Mégsem ilyen, nem *egészeben* ilyen az én hazám. A terjedő zsidbadtságban, a beinjekciózott tudat világában még vannak *eleven emberek* (indulatosak, de nem hisztérikusak), akik, mint mag a hó alatt, épségben és készületben várakoznak. Vannak még *eleven közösségek* (fürgék, de nem túlmozgásosak), akik már csiszatolják is az utat a jégtorlaszok között, irányba vágva.

Mert a drámából tudjuk, „York napsütése” önmagában nem hoz „tündöklő nyarat” – különösen nem akkor, ha eltökélt „Richárd-ivadékok” skandálják, hazuggá nyomorítva az egyébként nemes szöveget.

Ahol nincs vetés, ott csak a gyom kel ki. Még az Isten áldotta Nap sem tehet csodát egy ember hanyagolta, parlaggá alázott Földön.

Ahol nincs szórás, ott nincs befogadás. De tudjuk – sajnos – az intelmet. Eshet a mag kőre, eshet bozótba, elsodorhatja a szél. Nincs garancia, sem a fogadásra, sem az arányokra. A „megtérülés” fogalmával ne bíbelődjük. Hagyjuk meg a pénzt fiaztatóknak.

Mégis.

Ha hihetjük, hogy nekünk szól, ha hihetjük magabiztosan, de nem elbizakodottan: „ti vagytok a Föld sója” – ugyan „ki sózza meg a sót, ha megízetlenül?”

A képek Kozma Lajos (1884–1948) építész, iparművész munkái.

(A Képzőművészeti Egyetem archívumából)